

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Ключові слова: SIS (Шенгенська інформаційна система), Європейський Союз, шенген, співробітництво, контроль, безпека, інформація.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

Тітенко Руслана Русланівна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА ДЕРЖАВ-УЧАСНИЦЬ

Співвідношення між правом Європейського Союзу і національними правовими системами країн-членів є центральною проблемою в контексті європейської інтеграції. Правова архітектура ЄС ґрунтується на установчих договорах, регламентах, директивах та рішеннях судових органів, які мають на меті створення єдиного правового простору для всіх держав-учасниць. Співвідношення права Європейського Союзу та національних правових систем держав-учасниць є предметом численних досліджень у сфері правознавства та міжнародних відносин. Оскільки правова система ЄС постійно еволюціонує, виникає потреба в адаптації національних законодавств до нових норм і стандартів.

Актуальність дослідження набуває особливої важливості в умовах поглиблення інтеграційних процесів, розширення повноважень ЄС та зростання правових конфліктів між країнами-членами і європейськими інституціями. Ключовими питаннями є домінування права ЄС, механізми його впровадження в національні системи права та вирішення суперечностей між національними

нормами і європейськими стандартами, що суттєво впливають на ефективність діяльності Союзу.

Право Європейського Союзу має однаковий характер дії в усіх країнах-членах, а остаточним органом, який вирішує спори щодо його застосування, є Суд Європейських Співтовариств, юрисдикція якого поширюється на всі держави-члени [3, с. 64]. У випадках конфлікту між національними нормами та нормами ЄС застосовується останнє, при цьому Суд Європейських Співтовариств уповноважений остаточно визначати його дійсність та інтерпретацію. Примусове виконання норм ЄС забезпечується як державами-членами, так і юридичними та фізичними особами в національних судах, а також Європейською Комісією у Суді [2, с. 89].

Взаємозв'язок між правом ЄС і національним правом країн-учасниць ґрунтується на чотирьох основних принципах. Найпершим і найважливішим із них є принцип наднаціональності права ЄС. Цей принцип означає, що ЄС має можливість ухвалювати юридичні акти, які є обов'язковими для держав-членів, і які безпосередньо діють на всій території ЄС. Також органи ЄС можуть мати виключну компетенцію в тих сферах, які раніше були в суверенітеті держав-членів. Відповідно до цього принципу, норми права ЄС мають вищу юридичну силу щодо національних норм держав-учасниць, і в разі колізії перевагу мають норми права ЄС. Цей принцип застосовується без урахування типу правової норми ЄС і національного законодавства, які можуть бути взаємозаперечними [4, с. 7].

Право Європейського Союзу відрізняється своєю динамічною природою та адаптивністю до змін у глобальному правовому середовищі. Це право не лише регулює економічні та соціальні відносини між державами-членами, але й відповідає на нові виклики, такі як охорона навколишнього середовища, захист прав людини та забезпечення безпеки. Кожен новий акт законодавства ЄС є результатом компромісу між інтересами різних країн-учасниць і покликаний враховувати специфіку кожної з них.

Установчі документи, які формують джерело первинного права Європейського Союзу, мають характеристики, подібні до міжнародних угод. Однак акти, що ухвалюються інститутами ЄС, не є міжнародними договорами і належать до категорії «вторинних джерел» права ЄС. Одним з ключових аспектів є необхідність забезпечення єдиного застосування норм права ЄС у всіх країнах-членах, адже без цього досягнення інтеграційних цілей буде неможливим. Принцип наднаціональності права ЄС випливає з обов'язків держав-членів щодо виконання завдань і цілей, визначених Союзом. У статті 10 Договору про заснування Європейської Спільноти зазначено, що «держави-члени повинні вжити всі необхідні заходи, як окремі, так і загальні, для забезпечення виконання зобов'язань, що випливають з цього Договору або виникають внаслідок дій інститутів Спільноти. Вони мають сприяти реалізації завдань Спільноти і уникати будь-яких дій, які можуть перешкоджати досягненню цілей цього Договору» [1].

Отже, взаємозв'язок між правом Європейського Союзу та національним законодавством держав-учасниць є важливим елементом європейської інтеграції, що формує правову основу та механізми співпраці в межах Союзу. Первинні джерела права ЄС, такі як установчі договори, слугують міжнародними угодами, тоді як вторинні акти, ухвалені його інститутами, забезпечують реалізацію норм права на рівні держав. Принцип наднаціональності є основоположним для забезпечення однакового застосування норм права ЄС, що є необхідним для досягнення інтеграційних цілей. Крім того, гнучкість і здатність європейського права адаптуватися до нових викликів сприяють зміцненню співпраці та формуванню спільних стандартів серед країн-членів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Договір про заснування Європейської Спільноти від 25 березня 1957р.
URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.

3. Макушев П.В., Хрідочкін А.В. Актуальні проблеми співвідношення та взаємодії системи права Європейського Союзу з національними правовими системами держав-членів. 2023. С.62-71.

4. Станько І. Я. Співвідношення принципів та норм права у правових системах України та Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2020. 20 с.

***Ключові слова:** право Європейського Союзу, національне законодавство, Європейська інтеграція, наднаціональність, первинні джерела права, вторинні акти, правові механізми, співпраця, єдиний правовий простір, адаптивність права.*

***Науковий керівник:** доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.*

Череповська Ксенія Дмитрівна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Досліджуючи дану тему, було виділено два основні аспекти, які було б доцільно розглянути. Перш за все, при дослідженні принципу верховенства права необхідно визначити його вплив на держави-члени Європейського Союзу.

Принцип верховенства права є ключовою складовою правової системи Європейського Союзу і відповідно має значний вплив на держав-членів. Він встановлює, що всі інститути, органи та особи, незалежно від їх статусу, повинні

ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	456
Максимчук Арина Юріївна	
ВПЛИВ ЛІСАБОНСЬКОГО ДОГОВОРУ НА РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙ ЄС.....	462
Мойсеєнко Дар'я Кирилівна та Саргсян Ангеліна Арамівна	
ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ЕТАПИ ТА РОЗВИТОК.....	466
Плехова Марина Віталіївна	
«БЛАКИТНА КАРТА» ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ ЄС.....	470
Пономарчук Вікторія Ігорівна	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ GDPR НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ ТА В УКРАЇНІ.....	475
Савчук Вікторія Валентинівна	
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОТРИМАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ПРАВА.....	479
Сідельникова Єлизавета Русланівна	
ІСТОРІЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ ЄС.....	482
Сорока Тетяна Олександрівна та Суниця Яна Сергіївна	
РОЗВИТОК ТА ВАЖЛИВІСТЬ ЦИФРОВОГО РИНКУ ЄС.....	487
Степановська Марина Ігорівна	
СПІЛЬНА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ ЄС В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ.....	491
Суйчимезова Вікторія Олександрівна	
ШЕНГЕНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ.....	495
Тітенко Руслана Русланівна	
СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА ДЕРЖАВ-УЧАСНИЦЬ.....	499
Череповська Ксенія Дмитрівна	
ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА.....	502
Чудімова Анастасія Валеріївна та Радецька Мирослава Валеріївна	